

Határozatok Tára

C-53/23. sz. ügy

**Asociația „Forumul Judecătorilor Din România”
és**

**Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor”
kontra**

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Procurorul General al României

(a Curtea de Apel Pitești [Románia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (első tanács), 2024. május 8.

„Előzetes döntéshozatal – Jogállamiság – Az igazságszolgáltatás függetlensége – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése – Együttműködési és ellenőrzési mechanizmus – Románia által vállalt értékelési kritériumok – A korrupció elleni küzdelem – Az igazságszolgáltatási rendszeren belül elkövetett bűncselekmények nyomozása – Az e nyomozások lefolytatására hatáskörrel rendelkező ügyészek kinevezésével szembeni jogorvoslat – A bírák és ügyészek szakmai egyesületeit megillető kereshetőségi jog”

Tagállamok – Kötelezettségek – A hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségek megteremtése – A bírói függetlenség elvének tiszteletben tartása – A bírák és ügyészek elleni büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező ügyészek kinevezése – Az ezen ügyészek kinevezésével szembeni, megsemmisítés iránti keresetekre vonatkozó nemzeti szabályozás – Bírák és ügyészek szakmai egyesületei – Kereshetőségi jog – Hiány – Megengedhetőség

(EUSZ 2. cikk, és EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 12. és 47. cikk; Aarhusi Egyezmény; 2000/78 tanácsi irányelv)

(lásd: 35–37., 40–44., 52., 57–64. pont és a rendelkező rész)

Összefoglalás

A Curtea de Apel Pitești (pitești ítélőtábla, Románia) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján a Bíróság pontosítja, hogy az uniós jog nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy lehetővé tegyék a bírák és ügyészek szakmai egyesületei számára, hogy a bírói függetlenség elvének védelme érdekében megsemmisítés iránti keresetet nyújtsanak be a bírákkal szembeni büntetőeljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező ügyészek kinevezésére vonatkozó határozatokkal szemben.

2022-ben a bírák és ügyészek két szakmai egyesülete, az Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és az Asociația „Mișcarea pentru Apărarea Statutului Procurorilor” keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz a korrupciós ügyekben a bírák ellen büntetőeljárást lefolytató ügyészek kinevezéséről szóló utasítás részleges megsemmisítése iránt. Az egyesületek lényegében azzal érveltek, hogy az ezen utasítás alapjául szolgáló nemzeti szabályozás ellentétes az uniós joggal.

A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a román eljárási szabályok alapján a megsemmisítés iránti keresetet elfogadhatatlannak kell nyilvánítania. Az egyesületeket illetően ugyanis az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia) ítélkezési gyakorlata az ilyen kereset elfogadhatóságát a jogszerűségi felülvizsgálat alá tartozó közigazgatási aktus és a közvetlen cél, valamint a felperes egyesület által követett célok közötti közvetlen kapcsolat fennállásától teszi függővé. E bíróság így több ítéletben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bírák és ügyészek szakmai egyesületei nem igazolják a bírák kinevezésére vonatkozó határozatokkal szembeni eljáráshoz fűződő érdeket.

A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az alapeljárás felperesei az uniós jog hatálya alá tartozó területen keresnek hatékony bírói jogvédelmet. Ennélfogva meg kell határozni, hogy a nemzeti eljárási szabályoknak a legfőbb semmítő-és ítélőszék által elfogadott értelmezése ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 12. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett EUSZ 2. cikkel és EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével. Következésképpen e bíróság úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz.

A Bíróság álláspontja

Először is a Bíróság hangsúlyozza, hogy az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvére is figyelemmel főszabály szerint a tagállamok feladata a jogalanyok kereshetőségi jogának és eljáráshoz fűződő érdekének meghatározása, anélkül azonban, hogy aláásnák az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot, amelynek tiszteletben tartását a tagállamoknak az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése alapján biztosítaniuk kell.

Kétségtelen, hogy a tagállamok bizonyos esetekben kötelesek megengedni az érdekképviselői szervezetek számára, hogy azok a környezet védelme vagy a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem érdekében bírósági eljárást indítsanak.¹ Ugyanakkor egyrészt ezek a megállapítások olyan eljárási jogokból erednek, amelyeket kifejezetten valamely nemzetközi megállapodás² vagy másodlagos jogi aktus³ biztosít az érdekképviselői szervezetek számára. Másrészt, amennyiben ezen egyezmény vagy aktusok nem követelik meg kifejezetten az érdekképviselői szervezetek kereshetőségi jogának elismerését, a tagállamok még e területeken is szabadon dönthetnek arról, hogy biztosítják-e ezt a jogosultságot az ilyen egyesületeknek, vagy sem.

¹ Lásd ebben az értelemben: 2017. december 20-i Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation ítélet (C-664/15, EU:C:2017:987, 58. pont); 2020. április 23-i Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI ítélet (C-507/18, EU:C:2020:289, 60. pont).

² A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréstől, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-én Aarhusban aláírt, és az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal (HL 2005. L 124., 1. o.) jóváhagyott egyezmény (kihirdette a 2001. évi LXXXI. törvény).

³ Így például a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL 2000. L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

Márpedig a bírák és ügyészek szakmai egyesületeit illetően az uniós jog egyetlen rendelkezése sem kötelezi a tagállamokat arra, hogy olyan eljárási jogokat biztosítsanak ezen egyesületeknek, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy vitassák a bírák jogállásához kapcsolódó nemzeti rendelkezés vagy intézkedés uniós joggal való állítólagos összeegyeztethetlenségét. Következésképpen azon kötelezettségből, hogy olyan jogorvoslati és eljárási rendszert kell kialakítani, amely az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való jogának tiszteletben tartását biztosítja, nem lehet arra következtetni, hogy a tagállamok általános jelleggel kötelesek biztosítani ezen egyesületek számára az uniós joggal való ilyen összeegyeztethetlenségre alapított kereset indításához való jogot.

Másodszor, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy bizonyos körülmények között a tagállamok a bírói függetlenség követelménye tiszteletben tartásának biztosítása érdekében kötelesek bizonyos jogorvoslati lehetőségeket biztosítani, amelyek lehetővé teszik a bírák előmenetelére vagy a nemzeti bíróságok összetételére kiható nemzeti intézkedések szabályszerűségének felülvizsgálatát. A tagállamoknak azonban biztosítaniuk kell, hogy a bírákkal szembeni büntetőeljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező ügyészek eljárását olyan hatékony szabályok határolják körül, amelyek teljes mértékben tiszteletben tartják a bírói függetlenség követelményét. Ezenkívül a bírák és ügyészek szakmai egyesületeit főszabály szerint nem érinti közvetlenül az ügyészek kinevezése, ideértve azokat is, akik hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy bírákkal szemben büntetőeljárást folytassanak le, és ezen egyesületek számára az uniós jog értelmében általánosságban nem lehet különös eljárási jogokat elismerni.

Következésképpen önmagában az a tény, hogy valamely nemzeti szabályozás nem teszi lehetővé e szakmai egyesületek számára, hogy megsemmisítés iránti keresetet nyújtsanak be az ilyen ügyészek kinevezésével szemben, nem elegendő ahhoz, hogy a jogalanyokban jogos kétségeket ébresszen a bírák függetlenségét illetően.

Egyébiránt a Charta 47. cikkéből sem vezethető le a bírák és ügyészek szakmai egyesületeinek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló intézkedésekkel szembeni bírósági eljáráshoz való joga. A Bíróság ugyanis már kimondta, hogy az olyan egyesület, amely a nemzeti bíróság előtt a bírák kinevezésére vonatkozó nemzeti szabályozásnak az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével való összeegyeztethetlenségére hivatkozik, pusztán emiatt nem tekinthető úgy, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében uniós jogi rendelkezés alapján őt megillető jog megsértésére hivatkozik.⁴

⁴ Lásd ebben az értelemben: 2021. április 20-i Republika ítélet (C-896/19, EU:C:2021:311, 43. és 44. pont).